

Világhírű képtárak

A LENINGRÁDI

Ermitázs

Színes diapozitívek 1–50-ig

Magyar Diafilmgyártó Vállalat

A leningrádi Állami Ermitázs a világ legnevezetesebb múzeumai közé tartozik. A XVIII. század második felében alapították, kezdetben Katalin cárnő magángyűjteménye volt. Nevét a Téli Palota mellett emelt Ermitázs nevű épületről kapta. Az 1764-ben létesített képtár rendkívül gyorsan bővült, de a kincseket érő remekműveket csak kivételesek láthatták. A XIX. század haladó demokratikus erői arra kényszerítették a cári udvart, hogy az Ermitázs új épületében berendezett múzeumot a közönség számára is megnyissa.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom gyökeres változásokat hozott az Ermitázsban is, amely attól fogva a nép közkincsévé vált.

1. A Téli Palota, amelynek nagy részét a szovjet-hatalom első éveiben a múzeumnak adták át. – Negyven év alatt az Ermitázs gyűjteménye több mint háromszorosára gyarapodott.

2. Az Ermitázs Néva-parti oldala. A múzeumot évente mintegy másfélmillió érdeklődő látogatja. A kiállítás teljes anyagának megtekintése legalább három hetet vesz igénybe.

3. Az Ermitázsban nemcsak a legnagyobb külföldi festők remekműveiben gyönyörködhetünk; itt helyezték el az antik szobrászat és kerámia emlékeit, az egyiptomi régiségeket, a numizmatikai gyűjteményeket, metszeteket, rajzokat. Az Ermitázsban 2 000 000 kiállítási tárgyat őriznek.

4. Az Ermitázs kincseiből ezúttal a különböző korok, nemzetek és művészeti iskolák képeit mutatjuk be. – Az olasz festészetnek szinte egész, sok évszázados fejlődését követhetjük nyomon az Ermitázsban. A XIV. századi festmények közül művészi érték szempontjából legfigyelemreméltóbb a sienai festőiskola egyik legnagyobb mesterének, Simone Martininak (kb. 1238–1344) „Madonná”-ja.

5. A korai reneszánsz egyik legjelentősebb emléke Cima da Conegliano (1459–1517) velencei festő „Angyali üdvözet” c. képe.

6. A reneszánsz művészet teljes kifejlődését az emberiség egyik legnagyobb lángelméjének, Leonardo da Vincinek (1452–1519) festészetében éri el. A „Madonna Litta” c. festményében megkapó művészettel örökíti meg a fiatal anya ábrándos kedvességét és boldog büszkeségét.

7. Az olasz reneszánsz másik nagy lángelméjét, Raffaello Santit (1483–1520) „Madonna Connestabile” c. képével mutatjuk be. A főalak derűs szépségét még inkább kiemeli a nyugodt táj.

8. Ugyancsak az Ermitázs őrzi Raffaellónak a Szent családot (Madonna a szakáltalan Józseffel) ábrázoló képét. Figyelemre méltó az alakok, a ruhák és a háttér világias ábrázolása.

9. Giorgione da Castelfranco (1477/78–1510) a velenicei festészet kiemelkedő alakja. Judit című képén finoman árnyalt színeket, lágy, kissé melankolikus arcvonásokat figyelhetünk meg.

10. A velenicei festőiskola legnagyobb mestereinek, Tiziano Vecelliónak (1488/90–1567) kilenc művét őrzik az Ermitázsban. A művész ellentétes korszakainak változásában bontakozott ki és érte el a reneszánsz festészet legmagasabb csúcsát. – Danaé c. képe.

11. A „Szent Sebestyén” című alkotás Tiziano alkotó munkájának különösen értékes, késői korszakából származik.

12. Paolo Veronese (1528–1588) munkássága betetőzi a reneszánsz művészetet Velencében. Képei közül „Krisztus siratásá”-t mutatjuk be, amely tökéletesen példázza a művész csodálatos színvilágát.

13. A reneszánsz korabeli Jacopo Tintoretto (1518–1594) alkotásait erőteljes és ragyogó színek jellemzik. Kompozícióinak rendkívüli mozgalmassága a reneszánsz nyugodt harmóniájából átmenet a nyugtalan barokk stílusba. – „Keresztelő János születése”.

14. A realista irányzat nagy tehetségű képviselőjének, Michelangelo da Caravaggionak (1573–1610) híres képe, „A lantos” jól mutatja a rajz finomságát és a fény-árnyék éles ellentétét.

15. A XVIII. sz. olasz festészetéből kiemelkednek a velenicei festők képei. – A dekoratív festészet mesterének, Giovanni Battista Tiepolónak (1696–1770) „Maecenas bemutatja Augustusnak a művészeteket” c. festménye.

16. A XVI. századból származó képek közül az első hely Domenico Theotokopuli (1541–1614), vagy más néven El Greco (azaz „A görög”) „Péter és Pál” c. képét illeti. A Kréta szigetéről származó, elmélyedt gondolkodású művész élethűséggel örökített meg gazdag lelkivilágú embereket.

17. A XVII. század legnagyobb spanyol mesterének, Diego Velazqueznek (1599–1660) „Reggelizők” című alkotása. A képről a művészre oly jellemző élethűség sugárzik. Minden vonása, de különösen az asztalon heverő tárgyak ábrázolása bámulatosan életszerű.

18. Velazquez nagy jellemábrázoló művészetét megítélhetjük „Gróf Olivares arcképe” c. művéből, amelyen IV. Fülöp hatalomvágyó, ravasz, cselszövő miniszterét örökítette meg.

19. A XVII. század utolsó nagy spanyol festőjének, Bartolomé Esteban Murillónak (1618–1682) „Fiú kutyával” című képe.

20. A XV. században az olaszországi és németalföldi festészet játszott vezető szerepet az európai művészet fejlődésében. – A „Madonnát festő Lukács evangelista” c. kép Rogier van der Weyden (1400–1464) alkotása.

21. A németalföldi festészet a nagyvonalú olasz komponálással, formázással szemben az apró részletek élethű kidolgozására törekedett. A németalföldi festészet egyik leghíresebb emléke Lucas van Leyden (1494–1533) „A jerikói vak meggyógyítása” című festménye.

22. A Németalföld déli részén, Flandriában élt flamand festőnek, Anthonius van Dycknak (1599–1641) munkásságát 27 mű szemlélteti az Ermitázsban. A művészet-történet egyik legkiválóbb festője kitűnő megfigyelő és jellemábrázoló volt. – „Önarckép.”

23. A flamand festőiskola kiváló mesterének, Pieter Pauwel Rubensnek (1577–1640) 40 művét őrzik itt. Nagyméretű, dekoratív, allegorikus munkáinak egyik legnagyobb szerűbb példája „A Föld és a Víz szövetsége”, a természet életető erőinek dicsőítése, amelyeket a képen Cybele, a Föld istennője és Neptun, a tenger istene személyesít meg.

24. Rubens „Perseus és Andromeda” c. festménye. Rubens teljes szabadsággal közelíti meg a mitológiai témát, nem utánozza az antik plasztikát, hanem szabadon kiötlött mesébe illeszti alakjait.

25. Jacob Jordaens (1593–1678) „Babkirály” című képe egy népünnepély vidám jelenetét örökíti meg.

26. A holland tájfestészet nagy eredménye volt a nemzeti realista tájképfestészet megteremtése. A holland táj jellegzetességeit főleg Jan van Goyen (1596–1656) műveiben találjuk meg. – „A Maas folyó Dordrecht közelében”.

27. Az Ermitázs legértékesebb kincsei közé tartozik a legnagyobb holland festő, Rembrandt van Rijn (1606–1669) műveinek gyűjteménye. A nagy mester hagyatékának legszebb darabjaihoz tartoznak élete utolsó évtizedének kiváló lélekrajzzal megalkotott portréi. Ezek többnyire hosszú, küzdelmes életutat megtett egyszerű embereket ábrázolnak. – „Öregasszony portréja” (1654).

28. Rembrandt a bibliai témát is a reformáció szellemében, népi környezetben ábrázolja, és mély emberi igazságokkal tölti meg. „A Szent család” című képén a Madonnát egyszerű holland asszonynak festette meg.

29. A holland emberek legkülönbözőbb rétegeinek életét és szokásait a legteljesebben Jan van Steen (1626–1679), az élet éles szemű, bővérű humorral megáldott figyelője ábrázolja. – „Korhelyek” c. képét kb. 1660-ban festette.

30. A XV. és XVI. század német festőinek remekeiből két képet mutatunk be. — Az egyik a német reneszánsz nagy mesterének, Lucas Cranachnak (1472–1553) „Madonna a kisdeddal” c. életszeretettel átítatott, világias jellegű képe.

31. A német reneszánsz jellegzetes emléke a másik kép is, a gazdag patrícius ifjú arcképe, Ambrosius Holbein (1495– kb. 1520) műve.

32. A XVIII. és XIX. századi angol festészet legelterjedtebb műfajának, az arcképfestészetnek legszebb darabjait őrzi az Ermitázs. — A sok neves angol portréfestő legkiválóbbjának, Gainsborough-nak (1727–1788) „Beaufort hercegnő”-t ábrázoló arcképe.

33. Az Ermitázs francia gyűjteménye teljes képet ad a francia festészet fejlődéséről. A francia festészetben két irányzat élt egymás mellett: az arisztokratikus és a népi. Az utóbbinak kiváló terméke Louis Le Nain (1593–1648) „A tejesasszony családja” című műve.

34. Nicolas Poussin-nek (1594–1665), a XVII. század legnagyobb francia festőjének 15 képe került az Ermitázsba. Poussin-ra a klasszicista kompozíció, az antik mitológiai jelenetek a jellemzőek. — „Tancred és Erminia” c. alkotása.

35. A francia klasszicizmus másik mestere, Claude Lorrain (1600–1682) az „ideális tájkép” megteremtője. Képei — szemben a holland tájképekkel — eszményi, nem valóságos tájakat ábrázolnak. — „Dél” című műve.

36. Antoine Watteau (1684–1721) „Hazatérés a bál után” című műve. Watteau ezen a képén egy bálból hazatérő társaságot ábrázol, amikor a vidám maszk levetése után megcsillan a melankolikus, érző emberi lélek.

37. A realista irányzat mestere Jean Baptiste Siméon Chardin (1699–1779), a feltörekvő polgárság festője. Egyszerű, élethű epizódokat örökített meg. — „A mosónő” című festménye.

38. Eugène Delacroix (1798–1863) a romantikus festészet egyik vezéralakja. Algíri utazásával művészetében új korszak kezdődik. Egzotikus festői témákat fedez fel, amelyeket lendületes ecsettel, és a színek törvényszerű alkalmazásával örökít meg. Ez időszakának egyik reprezentánsa a „Lovát nyergelő marokkói” című kép.

39. A XIX. században a demokratikus–szociális eszmék hatására a festők figyelve fokozottabban fordult a társadalmi kérdések felé. A paraszti környezetből származó Jean François Millet (1814–1878) például művészetét a francia falu életének szentelte. „Rőzsehordó asszonyok” című képének alakjait is mélységes erővel ábrázolta.

40. A francia impresszionisták a táj pillanatnyi képét, az egyetlen pillanatban adódó megvilágítási, formai hatásokat akarták megörökíteni. Ezt az útkeresést jól érzékelteti Claude Monet (1840–1926) „Szenaboglya” című képe.

41. Az impresszionistákkal kerültek a festészet tárgykörébe a nagyvárosi mindennapok, az utca képe. Camille Pissaro-nak (1830–1903) „A párizsi Boulevard Montmartre” című képe mesterien érzékelteti a nagyváros mozgalmasságát.

42. Edgar Degas (1837–1917), a francia impresszionisták kiváló alakja, gyakran örökített meg táncosnőket, aktokat. Finom pasztellkréta-technikával, a kompozíció egyszerűségével az új stílustörekvések előkészítője. – „Félsülködő nő”.

43. Pierre Auguste Renoir (1841–1919) egy időben legyezőfestéssel tartotta fenn magát. Művészetét laza ecsetvonások, áttetsző színek jellemzik. „Fiatal lány legyezővel” című portréjának naiv bája megkapó.

44. Paul Cézanne (1839–1906) az új művészet atyja, aki az impresszionista képek pillanatnyiságával szemben olyan szilárd és tartós művészetet akart alkotni, mint a reneszánsz és más nagy klasszikus korok. „Húshagyd” című képe szigorúan átgondolt kompozíció, amelyben nincs helye a futó benyomásoknak.

45. Cézanne művészetére jellemző a ritmikusan elrendezett, gömbökbe, hengerekbe kényszerített forma. – Csendélet drapériával.

46. Paul Gauguin (1848–1903) a nagyváros bonyolult, polgári–társadalmi kötöttségeiből a természetes életet élő óceániai nép körébe menekülő festő; képein az egzotikus ősi szépséget jeleníti meg a déli napsütésben égő, lángoló színekben, sommázott, dekoratíven elrendezett formákban. – „Te féltékeny vagy?”

47. Vincent van Gogh (1853–1890), a tragikus sorsú, az emberi sors mélységeit feltáró nagy holland festő ezúttal a méltóságuktól megfosztott rabok közé vezet. Izgatott, heves ecsetjárás, erős színek fejezik ki érzéseit. – „Rabok körsétája”.

48. Henri Matisse (1869–1954) a szépség és életöröm festője. Képein – akár csendéletet, akár tájat, akár emberi alakot ábrázolnak – a dekoratív foltokban elrendezett színek derűs és kiegyensúlyozott kompozíciót alkotnak. – „Csendélet”.

49. Pablo Picasso (1881–) ma is élő festő, korunk egyik legnagyobb művésze. Korai képeiben a nyomorultak és kitaszítottak világát ábrázolja emberi együttérzéssel, hallatlanul kifejező formai és színbeli eszközökkel. – „Az öreg zsidó”.

50. Picasso e későbbi műve artistákat ábrázol. Hosszú időn keresztül kedvelt témája volt a cirkusz: a bohóc, az artista, akiknek emberi világát igyekezett szembeállítani az álszent polgári morállal. – „Fiatallány a golyón”.

* * *

Diafilmmünk csupán apró mozaikot adhatott a leningrádi Állami Ermitázsban őrzött alkotásokból, de úgy véljük, hogy a bemutatott festmények mégis fölemelő művészi élményt nyújtanak.

Diafilm hny. 711-377-1000